

*Мисик Ірина Георгіївна (Одеса) – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, декан факультету української філології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Гончарук Анна Валеріївна – магістрант факультету іноземної філології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».*

НАУКОВИЙ ФАКТ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗНАННЯ

Мета роботи полягає у визначенні структури наукового факту. Предметом виступають особливості наукового факту як елемента знання.

Науковий факт – це початкова форма та критерій істинності знання, що фіксує природні дані, встановлені у процесі досліджень. Будь-яке дослідження починається із збору, систематизації та узагальнення фактів [1].

Науковий факт може розглядатися як відображена у висловлюванні реальність. Варто зауважити, що будь-яке знання стає науковим фактом лише тоді, коли воно зафіксовано тим або іншим прийнятим у даній науці способом (протокольний запис у вигляді висловлювань або формул, магнітофонний запис тощо).

Будь-який факт науки має багатомірну (у гносеологічному плані) структуру. У цій структурі можна виділити чотири складові: об'єктивну складову (реальні процеси, події, структури, які є похідною основою для фіксації пізнавального результату, що називається фактом); інформаційну складову (інформаційні посередники, які забезпечують передачу інформації від джерела до приймача – засобу фіксації факту); практичну детермінацію факту (зумовленість факту наявними кількісними і якісними можливостями спостереження, вимірювання й експерименту); когнітивну детермінацію факту (залежність способів фіксації та інтерпретації фактів від системи похідних абстрактних теорій, теоретичних схем, психологічних установок тощо). В науковому пізнанні факти відіграють двояку роль: по-перше, сукупність фактів складає емпіричну основу для висунення гіпотези і побудови теорії, по-друге, факти мають вирішальне значення для підтвердження теорії або її спростування [2].

Усі наукові факти можна і необхідно осмислювати і представляти у найбільш загальних структурних одиницях єдиної системи абстракцій або, точніше кажучи, у формі ідеалізованих понять та уявлень. Причому збирання наукових фактів, але не об'єднаних розумом в цілісну систему, ще не утворює джерела для науково-дослідної роботи. Вони перетворюються на джерело пізнання тільки у тому випадку, коли їх цілеспрямоване збирання, опис й узагальнення виливається в єдину систему категорій, понять у складі теорії [1]. За словами Ейнштейна, збори фактів без діяльності розуму не можуть призвести до встановлення законів чи істинності знання, адже сам факт, виокремлений із контексту, є лише окремим елементом цілісної структури і не може гарантувати точність події.

Виходячи з вищесказаного, представте таку ситуацію: ви чуєте на диктофоні запис, у якому людина чітко говорить про щось, Ви сприймаєте це як точний доведений факт, адже самі можете аналізувати його слова, які ще й до того ж зафіксовані. Проте це є хибним, адже його слова можуть бути відірвані з контексту або змонтовані. Отже, тепер зрозумілим стає те, що сам факт ще не є показником достовірності інформації, а є лише її елементом. Для встановлення точності якогось конкретного факту необхідно мати не один такий елемент.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вернадский В.И. О науке. *Т.1. Научное знание. Научное творчество. Научная мысль.* Дубна: Феникс, 1997. с. 414-415.
2. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник. Кременчук, 2011, с.- 48.